

Opazke.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Torrente, 12. Vsak list mora biti frankiran. Rokopisi se ne vračajo.

IN

Inserati (razne vrste naznanila in poslanice) se zaračunijo po pogodbi; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 nov.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravništvo, ulica Torrente 12.

EDINOST

„Edinost.“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1 uri popoldne.

ČAS

Cena z a vse leto s prilogo 7 for., za pol 3 for. 50 nov., za četrt leta 1 for. 25 nov. — Edinost brez priloge stane za celo leto 6 for., za pol leta 3 for., za četrt leta 1 for. 50 nov. — Posamezne številke se dobivajo pri upravništvu, v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinosti je moč«.

Vabilo na naročbo.

Minolo je drugo četrletje dvanajstega tečaja „Edinosti“. Vsojamo se tedaj slavno p. n. občinstvo najljubše vabiti na novo naročbo, ter prosimo ob enem naše gg. naročnike, kojim sedaj naročnina izteče, da jo o pravem času ponové, kajti brez točne podpore nam je nemogoče svojo težko nalogo izpolnjevati.

„Edinost“ stane:

Za vse leto	f. 6.—
„ s prilogo	7.—
Za pol leta	3.—
„ s prilogo	3.50
Za 1/4 leta	1.50
„ s prilogo	1.75

Naročuje se lahko z vsakim dnevom.

Raznim rodoljubom poslali smo list na ogled, ter prosimo dotične gospode, da nam izvole list povratiti, ako se nanj ne mislijo naročiti. Ono gospodo, koja nam dveh listov ni povratila, vkunjižili bomo mej svoje naročnike.

„EDINOST“ je jedini tržaški list, koji zastopa jako važne interese osamljenih tržaških Slovencev, ter prinaša tudi izvirna, nepristranska trgovska izvešča.

Kdor tedaj more, naj ga z naročbo podpira!

Upravništvo „EDINOSTI“.

Proračunska debata v državnem zboru.

(Konec. Govor dr. Ferjančiča.)

Ne boljši kakor sé strankami, ravna se pri nas z občinami in občinskimi predstojniki. Tudi tu, dovolite mi, da omenim samo jeden slučaj, kateri se je po javnih listih razpravljal.

Neka občina na Pohorji na Štajerskem je prosila dotično okrajno sodišče, da bi jej to dopisovalo slovenski in je

utemeljila to prošnjo s tem, da občinski predstojnik nemški ne zna in da mora dolgo pot narediti, da si da raztolmačiti nemški dopis. — Sodišče je na to odgovorilo, da take želje občine zanj ne morejo biti merodajne. — Ko torej na neki dopis sodišča občina ni hitro odgovorila, pritožilo se je sodišče na okrajno glavništvo in to je odredilo naglo rešitev pod globo 20 gld. (Čujte! čujte! na desni.) — to je marljivost, kakor se na korist slovenskemu jeziku pri političnih gosposkah ne nahaja.

Mi pripoznavamo odkrito, da justična uprava skrbi, da bi te in druge neprilike v pravosodji odpravila in pozdravljam kakor korak na boljši, da so nedavno izišle slovenske tiskovine za sodno postopanje. — Jaz bi le pridejal prošnjo, da bi se justična uprava tudi potegnila za te tiskovine; — ona pa bode prišla na ono mrzno glade teh tiskovin, katera se nahaja korak za korakom sploh proti slovenskemu uradovanju. Ona bode celo na nekem mestu, od koder bi se bilo tega najmanj nadejati, našla neko obotavljanje z naročenjem teh tiskovin in s tem jih v porabo vzeti.

Ker je tudi državni zaklad interesiran — državna tiskarna je s tiskovinami nekoliko stroškov imela — naj bode to še bolj visoki vladi v spodbudo, da si za tiskovine kaj prizadeva. Jaz bi rad še neko nedostanost tukaj omenil, katera celo najbolj sposobne in voljne sodnike zadržuje v slovenskem uradovanju.

Če v kljub mnogim zaprekam vendar slovenske razsodbe pridejo na nadsodišče, to razsodi nemški in pošlje razsodbo I. instanci, da jo ta izda v obeh jezicih. Pred vsem bi se lahko vprašalo, zakaj tudi nemški, ko se že naprej ve, da so stranke zadovoljne s samo slovensko razsodbo. Toda to je stvar manje važnosti, ker težava, ki nastane, zadene le diurnista, ki ima razsodbo prepisati. Drugače je s slovensko prestavo, — ta zadene sodnika in če se pomisli, da so razsodbe višjih instanc večkrat obširne in težavne, tedaj je to neopravičeno obremenjenje sodnika I. instance.

Treba je velike trdnosti v prepričanju, če se kdo temu delu rad podvrže, — s časom se ga pa marsikdo naveliča in razsodi nemški, da mu ni treba občutiti

to kakor nekako kazen zato, da je slovenski razsodil. (Prav res! na desni.)

Če pri nadsodišču ni mogoče slovenski razsoditi, — tega ne bodem preiskaval, — naj se prestava oskrbi po lastnih organih in naj se izda v obliki odpravka v zmislu §. 211 sodn. instruk., podpisana od predsednika nadsodišča in predstojnika ekspedita. Taka prestava in tak odpravek je postaven, vsako drugo postopanje nepostavno.

Čutim se dolžnega, da govorim tudi o sodnih razmerah naše sosedne dežele Koroške, ker te so tako posebne in za naše sorojake tako žalostne, da se morajo razpravljati tu pri posvetovanju justičnega proračuna. Vse neprilichnosti, o katerih sem tožil pri drugih deželah, nahajajo se na Koroškem v izvanredno večji meri. — Na Koroškem se ne godi, da bi se, če tudi le izjemno, pri sodiščih pisalo slovenski, čeprav je tretjina prebivalstva slovenska. Da, na Koroškem se celo redko prigodi, da bi sodnik sé slovensko stranko govoril. Sodnik govori na Koroškem sé slovenski strankami po posredovalcih, (Čujte! čujte! na desni). Kakšne baže so ti ljudje, si bom dovolil pozneje z nekolikimi besedami navesti.

Po šolskih razmerah se je na Koroškem skrbelo za to, da je tamošnji domači sodniški stan slovensčine popolnoma nevešč (Čujte! čujte! na desni). — znano je, da smo resolucijo vsprejeli, da bi se na srednjih šolah koroških slovensčina vsaj obligatno učila, seveda samo za Slovence, — Nemcem nečemo nič usiljevati, — in vendar oskrbuje ta in taki sodniški stan sodne opravke tudi v slovenskih krajih na Koroškem.

Naj bo terorizem Rusov proti Poljakom na ruskem Poljskem hud, in še hujši na popolno iztrebljenje terorizem Nemcev proti Poljakom na pruskem Poljskem, — vendar si mislim, da celo ondi govori domači sodnik z domačim ljudstvom v njegovem jeziku, kar se pa ne nahaja na Koroškem proti Slovincem, kateri imajo vse polno ustavnih pravic in jezikovno ravnopravnost! (Čujte! čujte! na desni). Da se prikrijejo te razmere, se trdi, da nenemško prebivalstvo na Koroškem niso Slovenci, — ali, ker se vendar to ne da tajiti, — zgodovina, statistika in vse drugo

to dokazuje, — se trdi, da njihov jezik ni pravi slovenski.

Če govorim o tem predmetu par besed, ne storim tega v namenu, da bi krive nazore gospoda poslanca beljaških kmetijskih občin popravljal, — to so že drugi gospodje poslanci anticipativno in izvrstno storili, ko je gospod poslanec za Maribor mislil, da je to dvomljivo, — to namreč storim za to, ker se žalibog celo na najvišjih upravnih mestih nahajajo nazori, kakor so jih gospodje poslanci s Koroškega javili, in nam ni vse jedno, da imajo ti našo osodo odločujoči krogi jednake nazore, kakor omenjeni gospodje poslanci.

Moj materinski jezik ima pregovor, ki pravi, da se že dve najbližnji vasi v jeziku razlikujeta, čeprav le v nekaterih glasovih: „Vsaka vas ima svoj glas.“ — To raste od kraja do kraja, od dežele do dežele, to se nahaja povsod in se je o tem že govorilo.

Pri Slovincih je še ta posebnost, da so bili podložni nemškimi graščinam, da v dotiko pridejo z nemškim prebivalstvom v mestih in z nemškimi uradniki.

Oni naravni razliki pridruži se še to, da so graščine, mestno prebivalstvo in nemški uradniki ljudstvu nekatere tuje besede vcepili, katere zdaj ljudstvo govori. — Če torej razvijajoči se jezik poskuša na mesto teh tujih postavljati prvotne izraze, ravna po nekem, tudi od Nemcev vsprejetem pravilu. (Tako je! na desni), katero je slučajno tudi glaslo koroškega lista „Freie Stimmen“: „Proč s tujkami!“ V tem oziru torej ni mogoče slovenskemu jeziku in njegovemu razvijanju kaj očitati. Kako neutemeljeno pa in naravnost rečeno — bedasto je trjenje, da naše kmetško ljudstvo ne razume pismenega jezika, dokazuje ne glede na vse drugo, na najneizpodbitnejši način društvo sv. Mohora, katero je po vseh slovenskih pokrajinah razširjeno.

O tem društvu se je že govorilo, vendar hočem tudi jaz nekoliko besed o njem spregovoriti, ker njegova data potrebujem za Koroško.

Društvo je štel leta 1886. 31.687 udov, vsak ud plača na leto 1 gld. in je prejel preteklo leto 6 knjig. Na Koroškem je bilo 3031 udov, ti so torej prejeli nad 18.000 knjig. Letos je poskočilo število udov na 34.800 in je pri tem narastku

PODLISTEK.

Nekaj iz Kopra.

I.

Vsako mesto, vsak kraj ima svoje posebne navade in običaje ter se v tem ali v onem odlikuje ali razlikuje od drugega, bodi si, da na te različnosti vpliva ali ljudstvo ali narava ali pa oboje. — Nekedaj seveda je bilo še vse bolje, dokler ni bilo ljudstvo pokvarjeno. Bilo je razun malih slabih lastnosti, katere je imelo, še krepostno in čednostno bolj nego sedaj. Mehkužnost, lahkoživost in druge teh sestrice vgnezdile so se posebno čvrsto po mestih, da si silijo tudi uže v gorske kraje ter se tudi tam kolikor toliko prikazujejo. Zato pa naš kmet tako vzdihuje za nekdanjimi časi, ko se je živel še skoraj zastonj, ko je bila dana beseda veljavnejša od sedanjega kolekovanega pisma itd. — In prav ima, le ločil naj bi izobrazbo in razvitek v marsičem potrebnem od podlosti, sebičnosti, škodoželjnosti, v katerih se sedaj tako napreduje, da si nekateri kraji ali narodi zaslužijo uže medanje!

No, mi ne bomo o teh stvarih sploh govorili. Mi gremo v Koper; nič se ne strašimo, če prav pravijo, da je smrdljiv in da ni lep kakor Bog zapoveduje. Saj mesto je vendar le, in to celó glava Istri

imenovano. Seljaka pa itak mesto veselil, kakor otroka sladki kolač. Nas tedaj zdaj Koper zanima! Nekateri, da ne rečem vsi, tamošnji prebivalci razupiti so kot vročerkvni ljudje, nam Slovincem posebni sovražniki? Nu, mi jih hočemo pogledati le od strani, pa mirna Bosna!

Iz Trsta do tja peljaje se na parniku, seznanil sem se z nekim vinskim kupcem. Ta je bil doma nekje s Krasa, bil je namenjen v Istro radi vina. Imel je tudi v Trstu gostilno. Po Istri mu je bila znana skoraj vsaka vas. Spraševal sem ga tudi o Kopru potajnje, da bi vedel ali me čaka kaj prijeten kraj mojega bodočega službovanja. A prav o njem se ni izrazil nič kaj pohvalno. Povedal mi je tudi, če bom hotel časi sprovesti svoj prosti čas pri čaši vina, da bom to mogel storiti le v enem kraju; kajti tamošnji krčmarji ne sprejemljejo prav radi slovenskega pivca. No, to ni mene dosti brigalo; raje ga pijem kakor vodo, to je res, a krčme vendar obiskujem vrlo redko, dasi tudi sem se — toliko reči — pod trto rodil.

Tako dospava tja. On odide po svojem opravilu dalje, jaz se nastanem pri nekem, kakor sem potle videl, še dovolj prijaznih ljudeh. Gospodar je bil doma od Metlike. — Tu spravim svoje reči v red ter nastopim službo pri uradniku.

Minolo je uže osem dni, in osmi dan po končanem delu me je prav dolgčas nadeloval. Spisavši neko pismo do svojega prijatelja, začel sem si misliti: „Pač čudno

mesto si Koper, koliko prijetnejše so naše vasi, kjer se mi razlega domači glas, kjer mi je vsakdo znanec in prijatelj! Nerad bi pustil kedo tako dom in doma morda dušico, katera zanj živi. Spomin le na njo je močna vez! A jaz sem sam tu!“ — V teh in enakih mislih napotim se z mrakom v krčmo, katero mi je prej pokazal moj sopotovalec. Šel sem tedaj užit le nekaj takega, ki vtopi — vse skrbi, — v potrhih prsih up budi!

V nekej sobi, v katero sem stopil, najdem trojico ljudi v živahnem pogovoru. Ker je bila miza dovolj prostorna, sedem k njim bolj ob konci sam za-se.

„Od kar sem našega Preradoviča“, nadaljuje častnik, sedeč ob konci, tako rekoč, v sredi onih dveh gospodov „od kar sem njega jel čitati, pala mi je stoprav mreža z oči! On je vzor vojaka in narodnjaka! Kako temne poti hodi skoraj vse naše vojaštvo; taječ svoj materin slovenski jezik, oblači se v tesne okove tujstva sebi in narodu v sramoto, o zaslepelost preklicana, da si tudi mene kedaj doletela!“

„Da, res je; kot prostaki skoraj vsi so Slovenci, a pozneje ko dosežejo višo službo, le tajč velja! Z domačo besedo bi si ne mazal ust; kajti oni so Avstrijci in ne Slovenci! O tužna majka, ko vidiš take oskubene ptice!“ reče mož, sedeč na desnej častnika. Bil je lep mož, prijaznega vedenja. Na prvi pogled videl si, da ni vsakdanja oseba. S častnikom sta bila vrla prijatelja. Često sta skupaj zahajala, no,

kaj ne bi, saj sta oba le za eno čutila in živela, dasitudi je bil gospod Črncec Slovenec, častnik pa Hrvat; a bila sta Slovana z dušo in telom!

Tretja oseba je bil bolj navaden človek, ki se mu je videlo, da ima večjo čast in skrb do kupice — seveda ne prazne — kakor do vsega pod nebom. Bil je poštna duša, a narodnost bila mu je deveta briga; štel jo je toliko, kolikor lisica staro dlako na jesen, katera mora tako ali tako odpasti in umaknoti se novej.

„Kedaj li jutri dojdeš k meni Vrelec, da mi ona pisma spraviš v red in še kaj drugega pregledaš? Všeč mi je, da sem te danes dobil tukaj!“ praša gospod Črncec Vrelec, a on odgovori:

„Zjutraj moram k Montenelli-u, a kakor hitro tam odpravim, imate me vi gospod?“

Vrelec je bil tudi, kjer si hotel, doma, osobito pa je običaval biti pri gospodu Črncu ali gospodu Montenelliju. Tu je imel vsakoyrstna opravila in seveda tudi zaslužek. Časi je šel na prosto, ali otroke kratkočasil, vrata zaprl, uro navil itd. Vedno je tudi kaj takega rekel in vedel je vse novice vsega Kopra, — pa še več! Lagal se je časi rad, kakor da bi bil najet, posebno ženskam. Sicer pa je bil dobra duša in zato tudi povsod primerno čiskan.

Prav on je ta večer tudi napeljal ali prav za prav prekinol govor, tako da je dal tudi meni priložnost z njimi govorit

Koroška z nekim odstotkom udeležena. Knjige te družbe so pisane v najčistejši slovenščini in samo ob sebi se umeje, da ne drugače za koroške ude kakor za druge Slovence. Jaz torej vprašam, se-li dá misliti, da si ljudstvo šteječe nekoliko čez 100.000 duš na leto 18—20.000 knjig kupi, če jih ne bere in ne razume? (Prav dobro! na desni.) Jaz marveč trdim, da slovensko ljudstvo čuti neprimerno veliko potrebo izobraziti se v svojem slovenskem materinem jeziku, in pravo junaštvo je to, da se ljudstvo, katero se s svojim jezikom pri domačih gospodih nikjer ne poslušajo, katero zaradi tega jezika zaničujejo, tako trdno drži svojega jezika, (Tako je! Čujte! na desni.) in pravim, da je barbarstvo, da se slovenskim otrokom na Koroškem zabranjuje, da bi se naučili slovenskih pismen. Gospod naučni minister je vedel na vse odgovor dati, kar se je povedalo v njegovem resortu, le razprave mojega čestitega rojaka in tovariša Kluna o koroških šolskih razmerah so ga mutastega napravile. To je zelo naravno. Svoje dobro ime kakor šolnik bi bil riskiral, ako bi bil le jedno odobrujočo besedo o teh razmerah spregovoril (Istina je! na desni.) Mi Slovenci smo mi — saj se nam je očitalo — predlagali družega sekcijanskega načelnika, in jaz bi prav rad Nj. prevzvišenost, ako bi bil navzoč, prosil, da bi že čez to poletje del prostega časa, ki ga bo imel po tem načelniku, v to porabil, da temu pedagogičnemu nestvoru na Koroškem konec stori. (Bravo! bravo! na desni.)

Vedoma ali nevedoma udajajo se celo odločilni krogi neistiniti trditvi, da so koroški Slovenci že na pol Nemci. — Pokliče se nemški škof v deželo in Slovenecem se reče britka beseda: Koroški Slovenci so že dovolj omikani, da razumejo nemškega škofa. (Čujte! čujte! na desni.) Uradniška mesta se od vrha do najnižje stopinje zasedajo z Nemci, slovensčine nezmožnimi. (Poslanec dr. Foregger: To ni res!) Moram konstatovati, da je za nas Slovence jako žalostna prikazen, da je bilo tej vladi usojeno, koroško uradništvo tako temeljito ponemčiti, — čeravno nosi na svojem praporu geslo „Jednake pravice za vse“. (Čujte! na desni.) Še predno smo imeli §. 19. tem. zak. je vodil dež. sodišča predsednik pl. Schulheim pravosodne razmere na Koroškem in je že tedaj spoznal, da je nedostatek, ki se mora odpraviti in da mora biti pri deželni sodišči v Celovci vsaj toliko slovensčine zmognih sodnikov, da bodo mogli s slovenskimi strankami brez tolmača razpravljati.

Prišli so drugi predsedniki, druge vlade, toda še nobena ni te opravičene želje izvršila in nas Slovence jako ponižujoča prikazen je to, da celo sedanja justična uprava posebno pri zadnjih imenovanjih, ni zadostila tej opravičeni potrebi in da je imela nesrečno roko pri izvolitvi oseb, čeravno so se ji ponujali slovensčine popolnem zmogni pententi. — Vlada se je morda ravnala pri tem po ozirih na rodinske ali druge razmere, je pa prezrla, da tem ozirom nasproti stoji pravica celega ljudstva, da ga sodnik, ki se zanj postavi, vsaj razume. V Celovcih bo se še dalje s tolmači razpravljalo, kakor doslej.

in seznaniti se z onima gospodoma, ki sta se mi precej dopadala in me tako zanimala. Sklenol sem tedaj z njimi prijateljstvo, in od sedaj smo se večkrat sešli.

II.

Nekaj mesecev je uže minolo, prebili smo ne prav prijetno zimo. Povrnola se je težko pričakovana pomlad. V daljavi iz Koprca zeleneli so uže hribi. Vsak dan prikazal se je gorkeji. Koprčani po svojej starej navadi izlekli so uže košulje iz hlač in začeli z osli zahajati na delo na svoja zemljišča. Sprehajal sem se v predmestju in motril to čudno ljudstvo. A kmalu se napotim domov, ker je v tej uri imel priti Vrelec, kakor sva se včeraj dogovorila. Prosil sem ga namreč, da bi mi pomagal nekaj vezati in pečatiti. Prišel mi domov, najdem ga, uže me čakajočega. Stopiva v sobo in pričeva svoje delo. — Ožri se on po sobi sem in tja, zagleda na zidu neko sliko in reče:

„To vam gospod predstavlja vaš uzor, vaš zaklad; take podobice so mladim čisto velikega pomena!“

„Ni baš sile ne“, rečem.

„Ne, mar bi bilo čudo, ko bi imeli tudi Vi kako dušico! Saj še jaz sem večkrat študiral, kaj in kako bi bilo, ko bi se oženil, ali vsaj ognjeno ženil, naj bo uže s katero koli! Motril sem to in ono. Marsikatero telo mi je dopadlo, nu nazadnje sem vendar dozdaj tako ostal ter bom še morda vedno, če se tudi vse ženske radi mene obesijo!“

(Dalje prih.)

Tolmač morda zadostuje na zunaj, je navadno avskultant, toda manjka mu najvažnejše lastnosti za tolmača, manjka mu zanesljivega poznanja jezika, — ker ti ljudje so skozi svojo učno dobo le revne ostanke materinega jezika v sedanjest rešili, — in ti ljudje so tolmači! — Da se razprave s tolmači ne vrše po postavnih pravilih, je celo umevno, če se premisli, da se razpravljanje s tolmači odveč vleče. Komaj će se opomni, da je x ali y tolmačil; da bi se pa zapisnik pisal ne le v jeziku, katerega piše sodišče, ampak tudi v jeziku stranke, oziroma da bi se njena izpovedba zabeležila v njenem jeziku, kakor veli postava, — to se celo ne prigodi. — Pa ne tolmači so le pri deželnem sodišči v Celovci, ampak tolmači se tudi pri okrajnih sodiščih na Koroškem, in to, gospoda moja, je največja rana na pravosodju koroškem. Po vednem nastavljanju nemških sodnikov ustanovila se je tam institucija, da prosto ljudstvo, naj je klicano k sodišču ali naj samovoljno tja gre, spremljajo posredovalci, kateri kakor si bodi raztolmačijo zadevo stranke sodniku.

Kdo so ti ljudje? V vsaki vasi se nahaja človek, kateri nemško lomi, — rekrutirajo se taki ljudje iz slabih dijakov, vojakov itd. Nič nimajo svojega ti ljudje, — če so kedaj kaj imeli, so to zapravili, ker so nagnjeni na to, da zapravijo, kar imajo. Dajo se porabiti pri kupčijah vsake vrste, posebno posredujejo na živinskih sejmih. Imenujejo se mešetarji.

Tem ljudem je na Koroškem zaupano posredovanje mej slovenskim ljudstvom in gospodami. (Čujte! čujte! na desni.) Ker nimajo disciplinarnega štatuta (Veselost na desni.), dado se uporabiti tudi od obeh strani, večkrat to stranke vedo, večkrat se pa to godi za hrbtom druge stranke.

Glede plačila (honorara) niso izbirčni, vzamejo denar, živež (veselost) in so sem ter tja zadovoljni, da se jim piti da. (Čujte! na desni.) Ti ljudje torej posredujejo! Na Koroškem se ne prigodi, kakor drugod, da bi stranka, ki v pravdi propade, nasprotni stranki očitala, da je zadevo krivično povedala, da je krivo prisegla, — na Koroškem zadeva ta obdolžitev le mešetarje, oni so krivo razpravljali, oni so tako dali priliko za krivo prisego, oni se dolžijo, da so od nasprotne stranke podmiteni. Dovoljsem si pozornost vis. justične uprave obračati posebno na to, da se na Koroškem za ta posredovanja v pravdi stroški zahtevajo, da se priznavajo, plačujejo in eksekvirajo. (Čujte! na desni.) Pa ne le v zadevah strank, tudi v kazenskih zadevah poslužujejo se sodniki takih posredovalcev in do kakih neprilik, do kakih strahovitosti to postopanje dovaja, naj Vam dokazuje slučaj, da je v neke preiskavi zaradi umora preiskovalni sodnik, potem ko je nekoliko časa sem ter tja preiskaval, na to prišel, da je tisti posredovalec, tisti mešetar, ki je mej njim in pričami tolmačil, sam storilec, sam morilec. (Čujte! čujte! na desni. Posl. Nabergoj proti levici: Kaj porečete na to? Posl. dr. Trojan: Ali tudi to hočejo občine? Posl. dr. Foregger: Saj je lahko tudi zapriseženi tolmač morilec!)

Jaz bi lahko še druge slučaje navajal, kako se pravovodje na Koroškem oskrbuje, posebno zato, ker je to zakrito vidu sedanjega voditelja pravosodja; mislim pa, da sem za pravico ljubeče in nepristranske može dovolj povedal. Obracam se do justične uprave, da ona nepremično svoje oči upira v te razmere, katere se ne dajo oporekati, še olepšati ne po nikakih poročilih, in da že takoj misli na to, kako bode te razmere zboljšala.

Meni se zdi najprimernejše, da se takoj odredi, da se mora v bodoče pri razpisavanju sodniških mest v slovenskih pokrajinah že v natečajih izrecno zahtevati znanje slovenskega jezika v govoru in pismu. — (Tako je! Prav tako! na desni.) To je le naravna terjatev. Visoka justična uprava naj si pa že sedaj pridobi temeljite vesti o jezikovnem znanju sodnikov in naj že sedaj gleda, da s premeščenji ali kakor si bodi to zboljšanje upoti.

Prej omenjena in utemeljena resolucija, katero priporočam v podporo in da se ob svojem času vsprejme, se glasi (čita):

„Vlada se pozivlja skrbeti za to, da se mora že pri imenovanju avskultantov na jezikovno sposobnost posilcev ozir jemati in da je v nadsodiščih Graškem in Tržaškem vselej ono primerno število slovensčine in za Istro hrvaščine v govoru in pismu zmognih avskultantov, kolikor se jih potrebuje za nastavljanje na višja sodniška mesta, katera zahtevajo to jezikovno znanje.“ (Ploskanje na desni. Govorniku se čestita.)

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Cesar pride 4. julija ob 6. zjutraj s posebnim dvornim vlakom v Pulj. Ko vlak pride do kapele Matere Božje, naznani trdnjava Grosso to z 33 strelji, in ko dospe vlak na kolodvor, oznani to trdnjava Giorgio z enoliko strelji. S prvim strelom se potegnejo prapori na sve ladije i na gradu se razvije cesarska zastava. Ko pride cesar do arene, začno strelati vojne ladije, vsaka pozdravi cesarja z 21 strelji. Pred vojaškim poslopjem sprejmo cesarja: deželni namestnik baron Pretis, vojne morarice poveljnik viceadmiral baron Sterneck, lukni admiral, poveljnik trdnjave, zastopniki duhovskih i civilnih oblastev, šolska mladina z učitelji in učiteljicami. Potem cesar pregleda vojake, na to se mu predstavé tisti častniki in druge osebe, katerim so namenjena odlikovanja. Po predstavi ogleda cesar novo vojašnico in utrdbo Monte Daniele. Potem se cesar vkrcna na ladijo „Miramar“; mornarji vseh ladij ga bodo izmej jader pozdravljali s: „Hura!“ i vse ladije z streljanjem. Tu se cesarju poklonijo poveljniki vseh ladij. Po kosilu se cesar prepelje na ladijo „Prinz Eugen“ in zaukaže streljanje v tarčo i na to se prično taktične vaje in vožnja do Fazana. Cesar se potem zopet prepelje na ladijo „Miramar“, kder se napravi brzovjavna postaja in zveže s potezami na kopnej zemlji. 5. julija zapusti eskadra luko, ter napade pri brijonskih otokih utrdbo Tegetthof. Na to se vrne v fazanski zaliv, ter tu bodo vaje s torpednicami. Proti večeru se cesar prepelje na ladijo „Albrecht“. 6. julija zjutraj ob 10. se stolpna ladija „Kronprinz Rudolf“ v morje spusti; ob 8. zvečer se prične svečava mesta in luke, ob 9. pa arene. V tem času cesar zapusti Pulj, ter se vrne na Dunaj. — Iz Gorice odputujeta dve deputaciji v Pulj, da pozdravita cesarja; v imenu dežele se mu poklonijo: grof Coronini, vitez dr. Tonkli in Gasser, v imenu mesta Gorice pa: župan Maurovich, občinska svetovalca Perco in Cristofletti.

Prestolnik Rudolf je bil imenovan vitezom angleškega hlačnega reda. To je najvišji angleški red z geslom: „Honi soit qui mal y pense“. Ustanovljen je bil 19. januarja leta 1850 po kralju Edvardu III. in sme se podeliti le vladajočim knezom in domačim plemenitašem. Po pravilih število udov ne sme presegati 28, vendar v to število niso všteti domači kraljeviči in zunajni udje.

Mej Avstrijo in Italijo se prihodnji mesec začno dogovori za stran ponovitve trgovinske pogodbe. Goriška kmetijska družba je trgovinskemu ministertvu poslala prošnjo, naj bi se pri sklepanju nove pogodbe ozir jemal na to, da se carina na vino zniža, ali vsaj ne poviša.

Volitve na Hrvatskem so končane. Konečni rezultat volitev je ta-le: Vladna narodna stranka je imela v prejšnjem saboru 64 glasov, sedaj 85; središče 4, sedaj 2; neodvisna stranka 16, sedaj 7; stranka prava 24, sedaj 9; izven strank 2, sedaj tudi 2; 3 volitve so ustavljene in 2 ste prepirni.

Na Ogerskem se danes konča divji in krvavi volilni boj. Kako malo olkano, surovo in divje je madjarsko ljudstvo, o tem dovolj pričajo krvavi pretepi, boji, poboji, klanje in celo požiganje v mnogih volilnih krajih. Ako bi se na slovenskej zemlji kaj takega le v enem kraju pripetilo, kar se je godilo sploh na Ogerskem, kak hrup bi vstal v nemških častnikih zoper Slovence, a mej divjimi Madjari je to — patriotizem! Da je vlada zmagala, temu se ni čuditi, saj je delala na vse kripnje za svoje pristaše. Izvoljenih je bilo 257 vladnih pristašev, 41 zmernih nasprotnikov, 75 neodvisnih, 9 divjih, 9 Sasov in 11 antisemitov; 11 volitev še ni znanih.

Vnanje dežele.

Srbski kralj Milan zopet letos pride v Gleichenberg, poprej pa se bode nekoliko dni mudil na Dunaju, kamor je danes dospel.

Načelnik novega srbskega ministertva Ristić je bolgarskemu ministru zunajnih stvari naznanil, da je srečen, ker je našel dobre razmere mej Srbijo in Bolgarijo, on se bode prizadeval, da jih še utrdi. — Iz Belgrada se piše v „Polit. Corresp.“, da je naloga nove vlade pred vsem drugim rešitev dveh glavnih prašanj, ki ste: vredba državnih financ in predrugača ustave. Prejšnje ministertvo je nakoščilo toliko dolgove, da uže zaradi tega ni moglo več na krmilu

ostati i nobeno ministertvo ne bi se moglo odtegniti temu prašanju. Da se odstrani primanjkljaj, odprti ste dve potí: znižanje troškov in razvoj ekonomičnih razmer v deželi. Zadnja pot pa se le po več letih doseže cilj in zato je treba brez odloga prvo nastopiti. V vladnih krogih upajo, da se bodo mogli letni troški zmanjšati za 5 milijonov, in sicer za 3 milijone pri vojaštvu, za 1½ milijon pri notranjej upravi in za 1/3 milijona pri diplomatskej službi. Tako bi se primanjkljaj odpravil. Skoraj gotovo se velika skupščina jeseni sklíče v Niš ali Kragujevac; vlada se bo prizadevala ustavo predrugačiti v duhu resnične svobode.

Italijansko vlado so jako presenetile občinske volitve v Rimu. Volilo se je 18 občinskih in 6 provincijalnih svetnikov. Volitve se je udeležilo 13.787 volilcev. Vseh volilcev je 28.407. Izvoljeni so najprej kandidati, za katere so glasovali liberalci in klerikalci, s kakimi 12.000 glasovi, potem pa klerikalni kandidati s 7317 do 6730 glasovi. Liberalna zmaga je zlasti sedaj pomenljiva, ko se govori o spravi Italije s papežem.

Iz Rima se piše 22. t. m. v „Pol. Corresp.“, da na spravo mej vatikanom in italijansko vlado zdaj še ni misliti. V vatikanu se drže načela prejšnjega poslanca Fazzari-ja, po katerem se ima porazumenje le po neposrednjem dogovoru mej papežem in kraljem zgoditi; v ta namen pa bi se moral državni zbor razpustiti in razpisati se nove volitve, katere bi po udeležitvi cerkvene stranke lahko dale katoliško večino.

Mej Francozi i Nemci je zadnje dni nastala zopet večja razburjenost. Lipsko sodišče je namreč minoli teden obsodilo en par Alzacanov, mej temi tudi enega francoskega podanika, ki so bili udje francoske zveze rodoljubov, zaradi velike izdaje v ječo. Vsled tega je vstala v Parizu velika razburjenost. Zveza rodoljubov je sklenola tabor, da se od francoske vlade zahteva, naj se potegne za obsojone. Ali to ni še tako hudo, hujše je to, da je pariški občinski svet sklenol resolucijo, naj se od prefekta zahteva, da brez odloga odslove vse Nemce, ki imajo v občini delo. Vsled tega sklepa zgubi službo mnogo Nemcev, ki v Parizu — pometajo ulice.

Iz Carigrada se 21. t. m. se poroča, da sta francoski in ruski poslanec izročila turškej vladi jako ostro noto, ki preti z vojno, ako se angleško-turška pogodba podpiše. Angleški poslanec in turška vlada sta se dogovorila, da se s podpisom čaka, da mine bajram. — „Journal des Débats“ in „Journal de St. Petersburg“ pa to poročilo preklicujeta.

D O P I S I.

Trst 24. junija. [Izv. dop.] (Napis na hrpeljskem kolodvoru in tržaški lahoni.) Čital sem v zadnjem broju Vašega lista faktum napisa na tržaškem kolodvoru hrpeljske železnice; „Tria“, „Tria“ se glasi. Čifutski-italijanski listi pa so bili tihi — do večerj. Mir in tišina — pred, nevihto. Povzdignola je glavlo irendenta kričé: „Gloria! — Victoria!“ — „Non più iscrizioni slave!“ Brat je bratu prožil roko, — „Piccolo“ in „Independente“ sta se razumela. Nam Slovincem pa se prav godi. Zakaj se dajemo teptati? Vsaj vendar naši poslanci podpirajo vlado v vseh važnih zadevah ter so zadovoljni, ako so jim samo kaj zagotovi — „ad calendas graecas“. In potem se čudite, ako se „italijansko-patriotični“ listi rogajo našim možem? Prav imajo! Z nekako srdito zadovoljnostjo mora čitati vsak Slovan razprave čifutskih listov, v kojih se hvale, da je vendar imela vlada obzir na „tradicioni carissime del nostro paese“ ter se udala njim, koji so zagovarjali italijanski, da, italijanski značaj mesta tržaškega!

Ali je kje v Avstriji še koji narod, kateri bi bil rob, to je v duševnem robstvu, kakor smo mi Slovenci v Trstu? — Seveda imamo po ustavi svoje državljanske pravice — na papirju! Kako nas spoštujejo, to vemo vsi, kojim je „določila nemila osoda, da moramo živeti v Trstu. Mi smo uboga „raja“ pred vsemogočnimi Lahoni, „paria“, koja mora molčati — in trpeti! Pa naj bode v božjem imenu, vsaj se pravi, da se svet vrti in tako je vendar mogoče, da pride kdaj navzgor oni, koji je danes spodaj. — Kdo ve? Tempora mutantur. —

Pravijo, da je bil tržaški župan na Dunaju, in da je on vse tako izposloval, da se žalijo Slovenci. — Ali naši poslanci ne smejo molčati o tej zadevi, ko zopet

pridejo v Beč. — Govori se, da je postal zdravnikom hrpelske železnice nek hrvatski doktor. Ali ni to zopet kakršen crimen laesae nationalitatis. Menimo, da bi moral mestni zbor protestirati tudi proti temu, dokler je še čas.

Iz Koperskega okraja 24. junija [Izvirni dopis]. Kakor že objavljeno, bil je 16. t. m. obični zbor slovenskega učiteljskega društva za Koperski okraj v Boljuncu. Ob 8. uri bila je sv. maša in po sv. maši zborovanje, pri kojem pa je bila udeležba komaj zadostna za zborovanje. Iz tega vidi se, kako mrzli so nekateri gospodje, ko bi se morali vendar nekoliko zanimivati za tako važne shode. Izgovarjali so se eni na en, drugi na drug način, vendar menim, da vsi ovi izgovori bili so le navidezni, ker kljub onih zadržkov bi se bili lahko vsi raun enega, zborovanja udeležili. Dnevni red se je vršil kolikor je bilo mogoče v redu, a pomanjkovalo je tajnikovega poročila, ker je ta učit. uže delj časa bolehen.

Razprava „Kmetijstvo v narodni šoli“ se je povoljno vršila, ter sprejela tudi dotična resolucija. Sledila je volitev društvenega vodstva, ker se je dosedanji gosp. predsednik A. B. odločno odpovedal, volilo je društvo predsednikom g. Kristj. Bogatca, njegovim namestnikom g. Leopolda Krapša, tajnikom g. Fran. Finžgerja, blagajnikom g. Ant. Grahlija, a kot knjižničarja in pevovodjo g. Fran. Jereba.

Po končanem zborovanju sešli smo se skupaj v gostilni g. Venturini, ter povdarjali, da vstane društvo, ako bi bilo treba tudi letnino podvojiti.

Svoje tovariše pa okoli Kopra opominjamo k vstrajnemu delovanju ter da dopolne svoje dolžnosti posebno pri blagajniku, ker brez gmotne podpore je vsako društvo revno.

Ud učit. društva.

Iz Košane 16. junija. [Izv. dop.] Smrt, koja je pokosila 11. dan t. m. življenje blagega g. Leopolda Dekleve, britko je zadela njegovo spoštovano obitelj, a nič manj čiherno ali vso našo občino; kajti obitelj je zgubila skrbnega gospodarja, oziroma očeta, mi pa veččega župana, a prijatelji njegovi zvestega tovariša.

Da, rajni gospod L. Dekleva je bil velik dobrotnik za ves naš okraj, osobito pa za našo občino in župnijo. Trudil se je in delal vedno, po vsej svojej moči, da je le mogel kje kaj koristiti. Poznali so ga kot tacega na daleč okrog, zato je pa užival tudi veliko zaupanje mej soobčani kakor i mej drugimi ljudmi. Radi tega je bil izvoljen skoro vselej in to pri vsakej priliki, za zagovornika ali zastopnika svojega okraja. Volilci so si bili sveti, da on ne bode delal sam za se, pač pa, da se bode trudil in delal za občino korist in blagost.

Komaj nastopivši moško dobo, uže bil je izvoljen za župana, kar je potem bil do svoje smrti. Bil je tudi vedno cestnega odbora ud; kakor tudi ud pogozdovne komisije, načelnik je bil krajnemu šolskemu svetu, z eno besedo, kakor uže rečeno, pri vsakej volitvi je imel, če uže ne največ, gotovo pa dosti glasov, iz česar se da lahko soditi, da se je v njega stavilo veliko zaupanje. Na priporočilo dotičnih krogov je bil celo odlikovan od Njegovoga veličanstva našega cesarja z srebrnim križcem s krono za zasluge.

V resnici. prezgodaj pobrala ga nam je neizprosna smrt, bil je še le v lepej dobi 51. leta. Ta izguba je in bode za nas jako občutljiva in to tembolj, ako ne dobimo vrednega mu nastopnika.

Da je bil rajni vsestranski čislana ter prijubljena oseba, pokazal je najboljšajno njegov tako veličasten pogreb.

Lep mrtvaški oder je obdajalo 15 prekrasnih vencev, nekoliko s trakovi, katere so mu položili, njegova gospa soproga, otroci, bratji in drugi prijatelji, mej njimi jako veljavne osebe.

Pogreba se je udeležila velika množica ljudi; prišli so odlični prijatelji od blizo in daleč da mu izkažejo poslednjo čast. Pri tem je bilo šest č. gg. duhovnov. Ko so gg. pevci pristopili, nastala je mrtvaška tihota, ter zapeli so v prvo in to na domu „Blagor mu“, v drugo na mirišču pa „Nad zvezdami“. Petje je bilo res prav lepo ubrano. Vsi obč. svetovalci, podžupanje in odborniki obširne občine prišli so ter sami nosili po težavnej in daljnjej poti truplo dragega jim načelnika. V Gorenjej Kozani se je spreved še več kakor podvojil in tako smo korakali več sto nas, počasno v dolgih vrstah proti župnijskej cerkvi.

Bil je le en glas, da kaj enacega, to je. tako velikanske pogreba v košanski dolini še ni bilo in da težko kedaj več bode. V resnici taki pogrebi se celo v mestih kaj redki, kaj li ne na deželi.

Po dovršenih običajnih cerkvenih obredih in mašah za ranjkega odnesli so ga na blizo ležeče mirišče ter ga izročili tam materi zemlji. Tu je naposled gosp. dež. poslanec H. Kavčič v lepem govoru spominjal se zasluge rajnega ter se v imenu vseh od njega poslovil z nado, da se vidimo tam gori nad zvezdami. Ranjki gosp. Leopold Dekleva ostane nam v blagem spominu.

Zemljica, bodi mu lahka!

Domače vesti.

Imonovanje. Carinskega urada asistent, Vladimir Pacel, v Krcminu, je bil imenovan finančnim stražnim komisarjem.

Odlikovanja. Vrhovni ladijni stavbenik pri avstrijsko-ogerskem Lloydu, Tonello, bil je odlikovan z vitežkim križcem Fran. Josipovega reda, in Lloydova kapitana Gelčić in Lazarić s zlatim križcem za zasluge s krono.

Črna maša za ranjcega cesarja Ferdinada I. bode 28. t. m. ob 9. uri pri Sv. Justu.

Presv. knezo-nadškof goriški, g. dr. Zorn, odpotoval je s svojim tajnikom v rogatske toplice.

Uže 3. julija, to je od jutri osem dni, bode velikanska beseda vseh slovenskih društev tržaških v prostorih tržaške slovanske čitalnice (Monte verde). Čisti dohodek te besede je namenjen denarnici družbe sv. Cirila in Metoda, in baš zato je pričakovati, da se je udeleži vse, kar ima le količkaj srca za naš narod, da tako položi svoj mali obolus na oltar domovine. Nadejati se je tudi obiskovalcev iz bližnje Gorice, Krasa in iz Istre, in lepo bi bilo, da bi jih prav dosti prišlo iz vseh krajev. Vstopnice k veselici se uže zdaj dobivajo v čitalnici in delalskem podpor-nem društvu.

Izlet tržaškega Sokola v Nakle. Jutri popoldne ob 1½ uri odrine Sokol v dvéh žardinirah v Nakle. Ako se hočejo tudi drugi rodoljubi pridružiti izleta, se morejo oglasiti v kavarni „Commercio“ pri denarničaru „Sokola“. Zanimanje za izlet je še precej živahno in se je nadejati, da bo v nedeljo v Naklah prav fletno, kajti tamonjšji rodoljubi delajo prav lepe priprave za sprejem gostov in za izvrstno pijačo in jedajoče je tudi preskrbeno. Vredno pa je za vsacega, da si ogleda naravna čuda v Škocjanu.

Vojaški koncert bode nočoj ob 7. uri pri sv. Jerneju v restavraciji „S. Bortolo.“

Orožne vaje pri domobranskem bataljonu št. 72 bodo letos od 13. avgusta do 9. septembra.

Hrpeljska železnica se odpre dné 5. julija t. l.

Mej Lloydom in avstrijsko-ogersko vlado se ta teden vrše dogovori glede podaljšanja pogodbe.

V letovišča na sveži zrak se odpravja zdaj razna tržaška gospoda in premnogokrat v tem oziru prave ne zadene. Ako hoče letovišče dobro uplivati na truplo in duh, je treba pred vsem lepim, romantičnim, mirnim krajem, nedaleč od gojzdov in kder se dobi tudi primerno prostorne in zračne sobe, pa dobra postrežba. — Notranjska je Trstu najbližja, pa je tudi res krasna in odgovarja zahtevam letovišča. Kaj hočete lepših krajev za letovišče, kakor je Razdrto, Ubelsko, Orehek in morda tudi Senožče? Sploh vsi kraji od Sežane pa do Postojne so prekrasni za letovišča, najromantičnejše pa so gotovo one vasi pod Nanosom. V vseh imenovanih vaseh se dobé tudi jako lepe sobe in vsa postrežba po primerno nizkej ceni.

Ako pa kdo želi natančnejše informacije o omenjenih krajih, o sobah, ceni itd., obrne se lahko do našega uredništva, katero tržaškeje gospodi rado stori vsako le mogočo uslugo glede omenjenih letovišč.

Kje je g. Kinkela? Znano je, da g. Kinkela, tajnik zoofilnega društva, prav strogo pazi, da nobena „brštica“ ne muči svojega osliča — in v tem ima prav. Ali g. Kinkela bi moral tudi na to paziti, da se kak človek ne trpinči brez potrebe. — Včeraj ob 8. uri zvečer smo videli, ko sta dva stražnika nekega pijanega moža, najbrže Kraševca ali Brkina, ki je imel poleg sebe prazno pletenico, peljala v zapor. Mož je bil res pijan in je tam ležal poleg ceste. Prav je, da se tacega človeka spravi na stran; toda omenjenjena dva stražnika,

katerih se je bil pijanec ustrašil, sta njemu, ker se je branil z lepa ž njima iti, na roke dejala takozvane „kastanjete“ in ga s tistimi trpinčila, da bo gotovo leta in leta pamtil, kedaj je bil pijan, kajti z onimi „oklepali“ je mogoče roko za vse čase poškodovati. Škandal je bil velik in ljudstvo je mrmralo. — Prosimo torej g. Kinkelo, da ne pazi le na osle, ampak tudi na ljudi, da jih ne bode kedo po nepotrebnem trpinčil.

Prebivalcem sv. Ivana, Škorklje in Kolonje. V sredo, 29. t. m., na praznik sv. Petra in Pavla, bode v prostorih gostilne „All' Aurora“ pod bošketom zborovanja ali posvetovanja, da bi se ustanovila za omenjene okraje posebna podružnica družbe sv. Cirila in Metoda. Zborovanje se začne točno ob 4. uri popoldne. Rodoljubi so vabljeni, da se tega posvetovanja udeležé v velikem številu, kajti tu gre za važno stvar v verskem in narodnem interesu.

Kresi na predver sv. Ivana so bili letos v okolici jako slabi; na takozvani „veni“, kder so bili navadno prav lepi, veliki ognji, letos ni nič, kajti žandarmerija je nekda pazila, da niso kmetje zažgali nobenega ognja, ker tako je zapovedal magistrat. — Le v bližini Sv. Ivana videli smo nekatere še precej lepe krese, mnogo pa jako lepo razsvitlenih hiš (kampaň), ognjemetov, kar vse je napravilo prav magičen vtisek na mnoge gledalce. Tudi smo slišali pri Sv. Ivanu domače petje in v zvoniku so „klenkali“ do 11 ure zvečer. Sv. Ivan se drži še vedno starih šeg. — Kar se tiče klenkanja se je to vršilo tudi drugod po okolici. — Le kresov ne morejo videti naši lahoni, ker je to staroslovska šega.

Trtne bolezni se na Primorskem od leta do leta bolj širijo. Trtna uš se je letos pokazala v soseski Prove, občini Lazaret pri Kopru. Na Goriškem pa se širi peronospora; tako se je pokazala v izglednem nogradu gospoda Levi, ki jo zatira na francoski način s kuprenim sulfatom; pokazala se je tudi v nogradu italijanskega otelka kmetijske šole, vodja tega otelka pa jo prganja z ugašenim apnom. Zdj se utegne pokazati, katero zdravilo je boljše.

Občni zbor vinarskega društva v Štanjelu bode dne 10. julija t. l. ob 3. uri popoldne v šolski sobi z sledečim sporedom:

1. Poročilo tajnikovo;
2. Poročilo blagajnikovo: a) predložitev računov za leto 1886/87, b) proračun za l. 1887/88;
3. Določi se, kje in kako naj se zida društvena klet;
4. Določitev o vinogradih;
5. Določitev kupne cene grozdja;
6. Volitev pregledovalcev računov;
7. Nasveti i predlogi posameznih. — Slučajnosti.

Ker ima odbor važne zadeve priporočati občnemu zboru, nadja se obilno udeležbe. — Gg. društveniki, ki še niso storili svoje dolžnosti za l. 1886/87, blagovole naj vplačati opravljeni svoj delež do občnega zbora. Odbor.

Vojne ladje koje imajo sedaj svoje vežbe v Dalmaciji. pridejo 25. t. m. v našo luko. — Tako poroča „Bilancia“ na Reki.

Pri tarifnej zvezi, katero je sklenola južna železnica glede prometa mej postajami vshodnje Nemčije, Avstrijsko-ogerske in Italije, pokazalo se je, da avstrijsko-ogerske dežele na korist Italije škodo trpé. Da se temu v okom pride, odpovedala je južna železnica dotično pogodbo.

Policijsko. Nek Stefan Marini, koji je bil uže dvakrat po sodnji iz Trsta odpravljen, izposodil si je dné 16. t. m. pri nekem znanecu voz in vola ter mu rekel, da ima vino voziti. Ker več dni o Mariniju ni bilo nič slišati, prijavil ga je dotični gospodar sodnji in je večeraj zvedel, da je slepar zastavil voz pri nekem kovaču, vola pa je prodal v tukajšnej klavnici za 143 gl.

Sodnijsko. Frančiška Kovačič, dekla iz Litije, dobila je 14 mesecev težke ječe, ker je ukradla dné 26. maja t. l. trgovcu Antonu Gaspariču 120 gl. — Kraz Anton Vittori iz Trziča je bil obsojen radi tatvine na 6 mesečno ječo.

Nové gg. naročnike, koji želé koje posamezno prilogo, ali pa celo knjižico spisov, objavljenih v prejšnjih številkah „Eдинosti“, opozarjamo, da jih morejo dobiti pri upravništvu našega lista.

Kanal mej atlantskim in sredozemskim morjem se prej ali slej izvrši. Na Francoskem se zanj jako zanimajo, 70 generalnih svetovalcev in 42 trgovinskih

zbornice se je uže zanj izreklo; stal ne bi nad 750 milijonov frankov in pri njem bi skoz sedem let 100.000 delavcev imelo zaslužek. Vlada bi podpirala to podjetje, toliko bolj, ker ne bi se izvršilo na državne troške in bi država za obresti ne jamčila.

Najstrašnejša vojna ladija na svetu je zdaj v delu v Delavare blizo Filadelfije v severnej Ameriki. Imenovala se bode „Destroyer“; skoraj vsa bode iz galvaniziranega jekla in more biti v enem letu dokončana. Strah in groza so kanoni na njej, posebno trije dinamitni kanoni po iznajdbi amerikeanskega častnika Zalinskega. Nabijali se bodo z dinamitom, 400 funtov za en strel! Metalna moč bo stisnena zrak. Po zagotovitlu Zalinskega in strokovnjakov, ki so iznajdbo preskušali, bode „Destroyer“ najstrašnejša vojna ladija na svetu, ter bo mogla iz velike daljave najmočnejšo oklopnico popolnoma zmlati.

Pridelek žita na vsem svetu v letu 1886. Poljedelska uprava zjedinenih severno-amerikanskih držav objavila je to le sestavo prideleka žita v važnejših žitornodnih deželah na svetu.

Zjedinjene države	457,218.000
Kanada	37,219.234
Kili, argentinska republika	28,800.625
Skupaj v Ameriki	523,237.859
Avstrija	31,402.613
Ogerska	106,150.875
Belgija	18,514.688
Dansko	4,731.532
Francoska	299,107.620
Nemčija	82,000.000
Angleška	65,285.353
Grška	4,800.000
Italija	129,412.133
Holandija	4,937.250
Portugalsko	8,228.750
Rumunija	22,629.063
Rusija	313,907.048
Srbija	4,525.813
Španija	131,660.000
Švedsko in Norveško	2,468.625
Švicarska	1,645.750
Evropska Turčija	41,143.750
Skupaj v Evropi	1,172,550.898
Avstralija	22,258.146
Indija	258,326.632
Egipt.	16,457.500
Algir.	32,915.000
Skupaj na svetu	2,025,737.035

Književnost.

Stritar-jevi zbrani zpisii. Kakor znano, je tiskarska firma Kleinmayer & Bamberg v Ljubljani prevzela založništvo vseh Stritarjevih najboljših spisov. Te dni je izšel prvi snopič tega dela, ki je v resnici vse pohvale vredno in kaže estetično zmožnost omenjene tiskarne. Kaj so za nas Slovence Stritarjevi spisi, o tem nam pač ni treba govoriti. Knjiga se torej sama po sebi priporočuje. Vsa Stritarjeva dela bodo izšla v 50 do 60 snopičih, vsak snopič stane 25 soldov in obsega 40 strani. Naroča se ta prekrasna knjiga pri založnikih v Ljubljani.

Šolske drobtinice v 25letni spomin smrti A. M. Slomška, učiteljem, odgojiteljem in prijateljem šole, spisal Franc S. Jamšek, nadučitelj v Reichenburgu, natisol in založil I. R. Milic v Ljubljani. Ta knjiga je izšla te dni in je po svojem obsegu in ličnosti vsega priporočila vredna, posebno ker je namenjena spominu rajnega škofa Slomška (letos septembra meseca bo namreč 25 let, odkar je ta v resnici blag in velik mož umrl) in ker se v njej nahaja životopis in lepa slika nepozabljivega buditelja in odgojitelja našega naroda. Knjiga bo vsakemu prav prišla, posebno pa učiteljem, odgojiteljem in prijateljem šole, kateri naj bi prav pridno po njej sezali. Cena lepo broširanemu iztisu je 1 gld., vezanemu v platno gld. 1.20, po pošti 10 kr. več. — Naroča se knjiga pri omenjenemu založniku v Ljubljani.

Tržno poročilo.

Kava — je zadnji čas, kakor smo m dobro uganili, v ceni za veliko padla in zadnje dni celo rapidno, za skoro 30%; na prvo Havru od fr. 128 na fr. 101, v Novem Yorku od 24½ cts na 17 cts. Vse pa kaže, da bo imela reakcija še hušje nasledek. — Zato pa svatno kupce pred kupovanjem, kajti cene utegnejo še pasti, posebno ker pr de prav daj v Braziliji let. pridelek v razprodaje. V Trstu sam m leži okolo 80,000 metr. sto ov kave na skladiščih. — Očividno je torej, da bodo naše trgovalni poskusiti kolikor mogoče hitro razprodati svoje zaloge po najvišje mogočih cenah, da ne bi toliko zgubili, ker vso kavo imajo v rokah jako drago. — Mnogo potovalcev je te dni odpotovalo v notranje dežele, da notranjim trgovcem vsiljuje blage.

